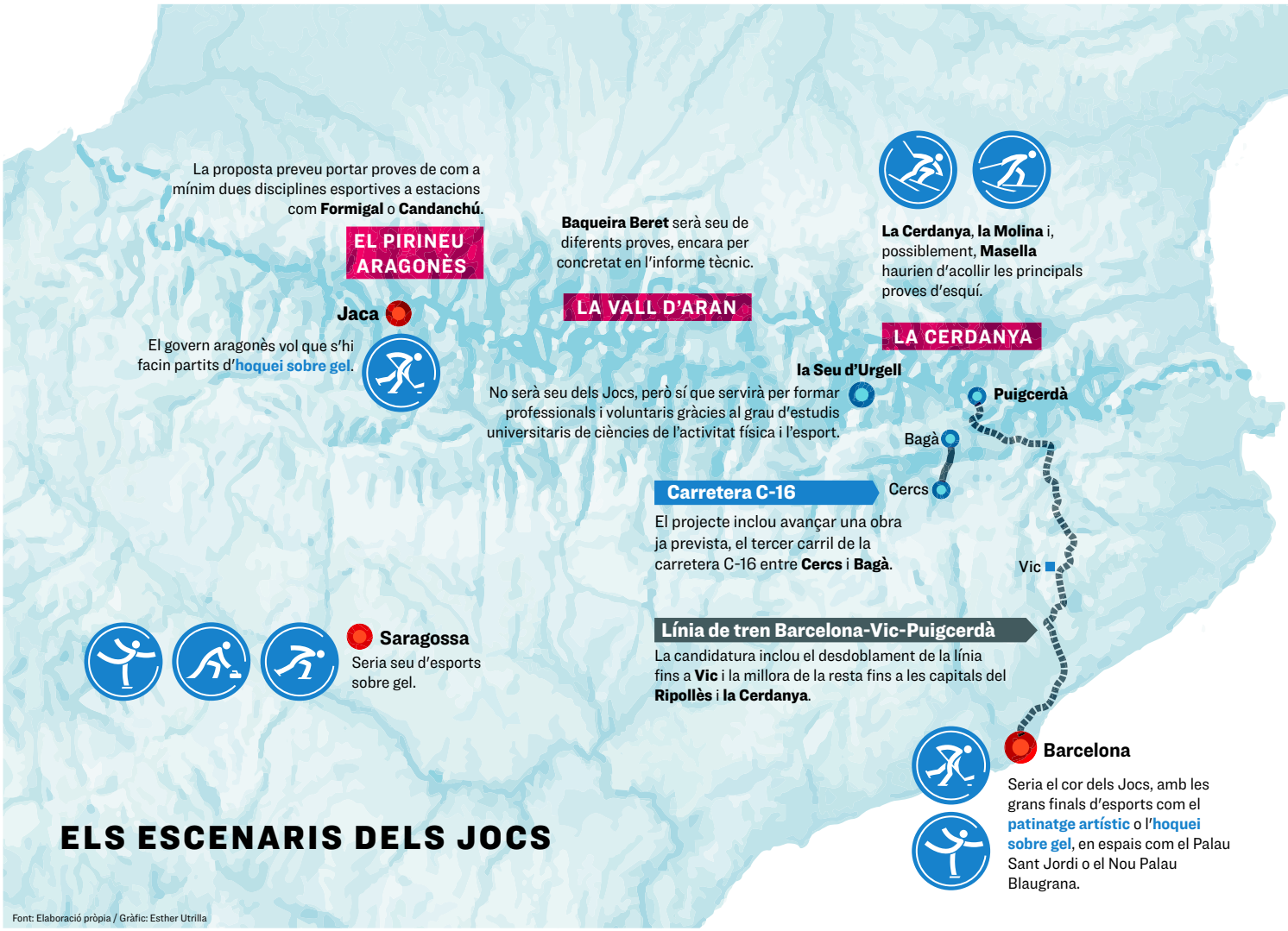
Dossier

OLIMPISME

Font: Elaboració pròpia / Gràfic: Esther Utrilla

Els Jocs als Pirineus, una aposta pendent del tauler polític

La candidatura per tornar uns Jocs a Catalunya 38 anys després entra en la fase clau

TONI PADILLA
BARCELONA

L'olimpisme ha tornat, tres dècades després, a la primera línia de debat a Catalunya. La proposta per portar uns Jocs Olímpics d'Hivern per primer cop als Pirineus ha acabat provocant una picabaralla política entre el govern de Catalunya i el de l'Aragó, just quan el projecte entra en la fase clau. Al març la comissió tècnica dels Jocs, en què hi ha representants del govern central, el Comitè Olímpic Espanyol, el govern de l'Aragó i la Generalitat, hauria de presentar els detalls d'una candidatura que fins ara no s'ha explicat gaire, "ja que encara es troba en la fase de tancar acords", segons expliquen des de la comissió. El Comitè Olímpic Internacional decidirà la seu dels Jocs el 2023, amb Vancouver (Canadà), Sapporo (Japó) i Salt Lake City (Estats Units) com a rivals de la proposta pirinenca.

Crispació
A la comissió tècnica dels Jocs ha sorprès la tensió entre els polítics

Les seus, gairebé definides

La comissió tècnica té definides les seus, a l'espera dels polítics

Tant Barcelona com Catalunya han canviat molt des de l'any 1992. També ha canviat un Comitè Olímpic Internacional (COI) que després d'anys d'escàndols i pressupostos disparats vol organitzar "Jocs sostenibles", és a dir, que impliquin fer només les obres que són necessàries, com reforçar la línia de tren Barcelona-Vic o la carretera C-17. Al COI li interessa la marca Barcelona, però el gran maldecap de la candidatura és la disputa política entre la Generalitat, l'Aragó i el govern central sobre com batejar el projecte i sobre qui hauria de liderar-lo portes enfora. L'informe tècnic, gairebé enllestit, preveia tres grans àrees d'esports al Pirineu, la Cerdanya, la Vall d'Aran i la part aragonesa, així com Barcelona com a gran seu dels esports sobre gel. Així, les proves d'esquí de velocitat haurien d'anar a la Molina, mentre que altres disciplines d'esquí anirien entre la Vall

1924 Els primers Jocs d'Hivern es van fer a Chamonix (França) el 1924, vinculats amb els Jocs d'Estiu de París d'aquell any. Els primers organitzats de forma independent van ser el 1928 a St. Moritz (Suïssa).

2010 La primera proposta per defensar una candidatura olímpica als Pirineus, regió on mai s'han organitzat uns Jocs abans, la va defensar l'alcalde de Barcelona Jordi Hereu.

Per grans estructures sense tradició al Pirineu, com els **salts de trampolí**, el **bobsleigh** o l'**skeleton** s'estudia modernitzar les instal·lacions ja existents a **Sarajevo** -des dels Jocs del 1980- o anar als **Alps suïssos**.

d'Aran i el Pirineu aragonès. Però la petició aragonesa de tenir el 50% de les proves topa amb aquest informe, que semblava gairebé enllestit. Hi topa perquè l'Aragó no disposa ara mateix de les instal·lacions necessàries per acollir el 50% dels Jocs sense haver de fer moltes obres, com oficialment no desitja el COI. "Tot projecte olímpic supera fases complicades en què cal arribar a acords, sabíem que aquesta fase arribaria", diuen des de la candidatura en referència als fets dels últims dies. La consellera de Presidència, Laura Vilagrà, va reclamar un "lideratge català" del projecte i va definir el paper aragonès com de "territori col·laborador". Però el president aragonès Javier Lambán va respondre que "sense l'Aragó no tindrem Jocs", i va exigir més pes. Fonts consultades per l'ARA als dos governs admeten la voluntat de tirar endavant el projecte, però a les portes d'eleccions municipals a l'Aragó i en una moment en què cada gest és estudiat amb lupa a Catalunya, "la qüestió de qui semblaria tenir més pes públicament ha complicat l'escenari".

El canvi climàtic

¿Es poden organitzar uns Jocs al Pirineu l'any 2030?

Dins de la candidatura es parla de tres grans obstacles: la lluita política, el canvi climàtic i el suport de la població. Sobre el segon punt, l'ARA ha pogut saber que la idea és demanar a una agència de prestigi internacional un informe que demostri que el 2030 es podrien fer uns Jocs als Pirineus. "Si l'informe diu que no és possible, la candidatura es retiraria", admeten fonts del projecte. El president de la comissió tècnica, Ricard Font, afirma: "Els estudis que tenim ens diuen coses tan contradictòries com que la temperatura puja, però que en els últims deu anys hi ha hagut més volum de neu que en els anteriors". Bernat Lavaquiol, portaveu de la plataforma en contra dels Jocs i enginyer tècnic forestal i agrònom, no ho veu clar. "Acabem de tirar endavant a Catalunya una llei força avançada contra l'emergència climàtica, i ara es volen fer aquests Jocs? Els informes de la Generalitat diuen que del 2031 al 2050 augmentarà la temperatura entre 0,7 i 2,1 graus. Els informes diuen que exceptuant la Vall d'Aran i la Molina, la major part de les pistes hauran de plegar. Estem invertint ara 1,5 milions d'euros anuals per fer neu artificial a la Molina. Això no encaixa".

El referèndum

63.000 persones podran decidir el futur de la candidatura

El tercer punt és el suport de la població. El projecte hauria de superar el referèndum de la pròxima primavera al Pirineu. Estaran cridats a participar-hi els ciutadans de les comarques de l'Alt Pirineu i Aran: el Pallars Jussà, el Pallars Sobirà, l'Alta Ribagorça, l'Alt Urgell, la Cerdanya i la Vall d'Aran. En total són 77 municipis, amb un cens global d'unes 63.000 persones. La consulta ha aixecat polseguera, ja que el Comitè Olímpic espanyol no vol que sigui vinculant, com sí que defensa la Generalitat, que ha deixat fora de la votació el Berguedà, el Solsonès i el Ripollès, que també reclamen votar. A les dues comarques que serien seu oficial dels Jocs, la Cerdanya i la Vall d'Aran, el suport als Jocs sembla majoritari, ja que els alcaldes s'hi manifesten gairebé tots a favor. "No organitzarien un referèndum si no sabessin que el guanyaran", es queixa Lavaquiol.

01

Una seu a l'estranger?

El salt de trampolí i el *bobsleigh*, encara un misteri

La comissió tècnica encara no ha decidit què farà amb el *bobsleigh*, esport sense tradició a Espanya, o els salts de trampolí. Són disciplines que requereixen grans estructures, inexistents ara. Així, s'ha estudiat portar-les a Suïssa o Sarajevo. L'opció bosniana agrada, ja que suposaria un homenatge a l'agermanament de Barcelona amb Sarajevo el 1992 durant la guerra, però refer les instal·lacions bosnianes, dels Jocs del 1980, costaria molt. El COE, doncs, no vol descartar demanar informes per fer instal·lacions temporals al Pirineu o fins i tot crear un circuit de *bobsleigh* si existeixen acords per garantir que serien seu de Mundials i Europeus en el futur, evitant així que caiguin en desús. L'únic trampolí que existeix ara al Pirineu, a la Molina, no compleix amb els requisits i hauria de ser modernitzat. La possibilitat d'incloure Andorra al projecte, que es va valorar, està descartada.

El model del territori especial

Dos punts de vista sobre el futur del Pirineu

La plataforma que s'oposa als Jocs argumenta que aquesta candidatura no deixa de ser una mostra més de la tendència a "castigar el territori". "Al Pirineu –assegura Lavaquiol– tenim el 0,9% de la població catalana en el 20% del territori. Una zona plena de dèficits públics. No tenim línies de busos entre les capitals, el preu del transport és el més car del país, però sí que es fa un aeroport privat per portar turistes a Andorra". Lavaquiol també es queixa de "manca de transparència". "Està tot fet des de Barcelona –assegura–. Cap alcalde té informació. Defensen els Jocs els lobis turístics i de la construcció, que potencien el model socioeconòmic del monocultiu turístic. Tenim la mitjana més alta de PIB que depèn del turisme, la mitjana més alta de llits d'hotel per habitant, i poques sortides laborals fora del turisme, on els sous són baixos". Ricard Font ho veu diferent: "El projecte olímpic ens ha de permetre entrar en un diàleg amb el territori per repensar molts àmbits. Per repensar el país. No s'ha de dubtar dels Jocs, ja que Catalunya es fa un fart d'organitzar grans esdeveniments, el que cal és aconseguir que ajudin a cuidar el territori". Per a Núria Pau, esquiadora de Ribes de Freser que serà olímpica aquest any a Pequín, "uns Jocs podem permetre donar feina i potenciar el Pirineu com a centre d'entrenament acostant-hi gent jove".

02

01. Un carrer de Puigcerdà, un dels municipis que seria seu en cas que la proposta olímpica tirés endavant.
PERE VIRGILI

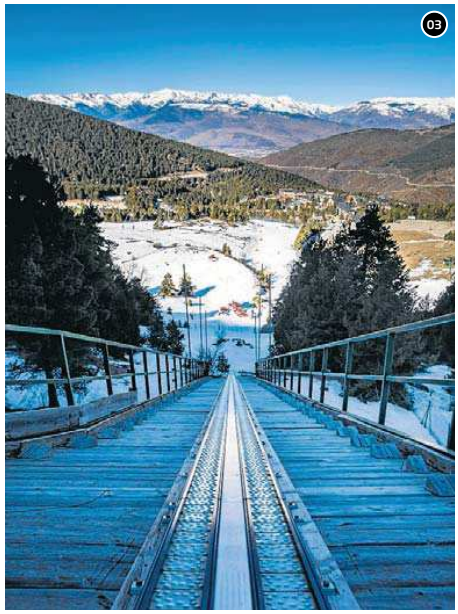
02. La manca de neu és un dels grans entrebancs de la proposta. En un any es poden gastar 1,5 milions per generar neu artificial per a una sola pista.
PERE VIRGILI

03. El trampolí de la Molina, l'únic del Pirineu, no està preparat per acollir proves olímpiques actualment.
PERE VIRGILI

El calendari

La decisió final, el primer trimestre del 2023

Si els polítics es posen d'acord, el pròxim pas seria presentar al març l'informe tècnic de la candidatura, en què s'explicarien els detalls que ara reclama saber el territori. Després tocaria votar-lo al Pirineu. I en cas de ser aprovat, caldria esperar l'informe encarregat per demostrar que malgrat el canvi climàtic es poden fer uns Jocs. Serà, però, el COI qui decidirà la seu els primers mesos del 2023. Un llarg camí que va néixer el 2010, amb l'alcalde Jordi Hereu, i que ha acabat convertit en un escenari més de la tensió entre el govern català i Madrid. ▬

03

OLIMPISME

El repte de modernitzar els Jocs per poder salvar-los

Després d'anys d'escàndols, el COI aposta per un nou format per no desconnectar de la població

TONI PADILLA
BARCELONA

El març del 2021, aviat farà un any, el president del Comitè Olímpic Internacional (COI), Thomas Bach, va posar-se a plorar com un nen. Després d'uns mesos molt durs en què tot semblava anar-se'n en orris, l'alemany va ser reelegit president. "Ets la persona indicada per liderar la nau en aquesta època de crisis i oportunitats", li va dir la delegada tailandesa Khunying Patama Leeswadtraku. Només un dels 98 delegats amb dret a vot estava en contra de la seva reelecció. "El nostre repte és protegir l'olimpisme. Modernitzar-lo aprenent de les errades", va dir l'alemany. "Poc abans de ser reelegit, Bach va presentar les línies mestres del seu projecte sota el lema *Convertir els reptes en oportunitats*, un bon resum de la seva vida", recorda el periodista alemany Jens Weinreich. "Bach ha afrontat alguns dels reptes més grans en la història del moviment olímpic, de la pandèmia fins a molts casos de dopatge, com el que va significar apartar Rússia dels Jocs. Però també els diferents casos de corrupció o la pèrdua d'interès dels joves", afegeix.

El COI va ser creat pel francès Pierre de Coubertin el 23 de juny de 1894, en una època en què s'apostava per l'esport com una eina per millorar la societat, reivindicant els ideals de l'antiga Grècia. I malgrat que els primers anys no van ser fàcils, l'olimpisme se'n va sortir i es va convertir ràpidament en un gegant que ha acabat acusat de servir els interessos dels grans poders, siguin polítics o econòmics, oferint a estats com Rússia o la Xina la possibilitat de ser seus els darrers anys, així com al Brasil o Grècia, on es van perdre diners en grans obres ara abandonades. "Bach va entendre ràpidament que calia canviar el rumb. Que calia recuperar la gent, apostant per esports que agraden als joves, com l'skate o l'*snowboard*, i recuperar una imatge positiva dels Jocs organitzant-los en països occidentals, sense gastar diners. Bach defensa que cal fer Jocs sostenibles", apunta Weinreich.

Una nova agenda

El COI proposa que els Jocs siguin ara "sostenibles" i evitar gastar molts diners

Així, els propers Jocs d'Estiu seran a París (2024), Los Angeles (2028) i Melbourne (2032). Els propers d'Hivern, el 2026, a Itàlia. I de cara al 2030, les candidatures són Vancouver (Canadà), Salt Lake City (Estats Units), Sapporo (Japó) i els Pirineus. "Ningú pot dir que només estats no democràtics s'interessen pels Jocs. Això ha canviat amb el nou model", explicava eufòric fa poc Sebastian Coe, exatleta i membre del COI. Weinrech, però, recorda que Bach va impulsar fa poc el canvi de sistema per escollir les seus olímpiques, en part perquè no fa tant tenien ben pocs candidats interessats en ser seus olímpiques, com amb els Jocs d'Hivern d'aquest any, en què l'únic rival de Pequín era Astana (Kazakhstan).

Segons Sebastian Coe, "algunes decisions poden semblar autoritàries, però són necessàries". La idea de Bach era guanyar temps per reformular el concepte de Jocs per atraure de nou tota mena de candidatures, conscient que en 9 dels 10 casos en què les regions han fet un referèndum entre la població sobre si volen uns Jocs ha guanyat el no. "Si el 1992 amb Barcelona organitzar uns Jocs tenia bona imatge, els darrers anys ha canviat del tot. El COI, doncs, ha redefinit el model per intentar tornar a ser atractiu", diu Weinrech. El canvi en el sistema d'escollir les seus podria donar una imatge d'autoritarisme (una ONG el va comparar amb Corea del Nord), però al COI recorden que també ha servit per evitar els escàndols de compres de vots que havien tacat les votacions.

01

02

01. La piscina dels Jocs de Rio del 2016, abandonada. REUTERS **02. L'alemany Thomas Bach ha encarat els darrers anys reptes com la pandèmia o el dopatge.** GETTY

Reptes

El Comitè Olímpic ha canviat fa pocs anys la forma d'escollir les seus olímpiques

Amb el nou format, el COI rep propostes de candidatures, les analitza per autoritzar-les i quan creu que toca, atorga els Jocs, a vegades gairebé per sorpresa, com amb Melbourne 2032. "Segurament és menys mediàtic que altres presidents del COI, però Bach bé podria ser el més influent de la història, perquè ha refet el model, la manera d'escollir les seus i els elements de control interns per evitar escàndols. Sap que un nou cas negatiu podria ser mortal, així que té molta cura de la imatge del COI, a diferència del futbol, per exemple", diu el periodista especialitzat en olimpisme Andrew Keh.

L'agenda 2020

Bach, medallista olímpic d'esgrima el 1976, treballa amb dos catalans al costat en la tasca de salvar el moviment olímpic: el CEO Pere Miró i el vicepresident Joan Antoni Samaranch Salisachs. De fet, va ser el pare d'aquest, Juan Antonio Samaranch, qui va convidar-lo a formar part del COI quan el va descobrir treballant a l'àrea de màrqueting d'Adidas. Del barceloní n'aprendria moltes coses, com el lema "l'esport ha de ser políticament neutral, però l'esport no pot ser apolític". Bach, que acaba mandat el 2025, vol marxar sabent que els Jocs no corren perill. I per fer-ho defensa la denominada "agenda 2020", on es proposa "fomentar uns Jocs sostenibles, reforçar els drets dels esportistes, coordinar els calendaris, protegir la salut mental dels esportistes, apostar per la digitalització, cuidar els refugiats i innovar en la forma de tenir ingressos, però establint nous sistemes per evitar la corrupció". I el mateix COI assegura que està complint el 80% d'aquests objectius. L'agenda la té definida fins al 2032, amb una excepció: els Jocs d'Hivern del 2030.

“Ningú ens ha presentat cap projecte”

Els empresaris de l’Alt Pirineu demanen més informació sobre el plantejament dels Jocs d’Hivern

ÀLEX FONT MANTÉ
BARCELONA

Encara ningú sap gaire bé en què es concretaran els Jocs d’Hivern que es volen fer a l’Alt Pirineu, però el que és segur és que el fet de plantejar-los ha tocat una qüestió que fa anys que ningú afronta: quin futur volem per a les comarques de muntanya.

Els empresaris i representants del món econòmic, tant els que estan a favor com els que estan en contra del projecte, coincideixen a assenyalar l’abandonament en què es troben les sis comarques més afectades pels Jocs (Alta Ribagorça, Alt Urgell, Cerdanya, Pallars Jussà, Pallars Sobirà i Aran), que són les que votaran en referèndum si volen el projecte. Ara bé, la informació no els ha arribat. “Ni com a associació d’empresaris ni com a ciutadans ens han presentat cap mena de projecte –lamenta Laia Blasi, presidenta de l’Associació d’Empresaris de l’Alt Urgell–. Ni els ajuntaments ni els consells comarcals en saben gaire, tampoc. El poc que sabem és el que ha sortit a la premsa”. Fins i tot entitats empresarials partidàries d’aquest esdeveniment, com Turisme de la Seu, responen amb un lacònic “no” quan se’ls pregunta si han rebut informació. Hi ha una excepció, que és l’estació d’esquí de Baqueira Beret. El seu responsable de màrqueting, Pep Albós, explica que han mantingut “moltes reunions” amb el Comitè Olímpic Espanyol i que hi confien “de totes totes”.

Uns Jocs per aconseguir què?

Precisament, Albós creu que tenir uns Jocs d’Hivern és una oportunitat per posar al dia un territori sovint oblidat. “Fins ara hi deu haver hagut altres prioritats, però els Jocs serien una oportunitat per millorar carreteres o tenir tecnologia com la fibra òptica. El teletreball ha vingut per quedar-se i això seria una oportunitat”, diu. Albós ho compara amb Barcelona 92: “És una frase suada dir que tenim una oportunitat perquè ens posin al mapa, però és que és així. Va ser gràcies a Barcelona 92 que vam tenir les rondes, que es va obrir la ciutat al mar... Tenir uns Jocs és una oportunitat”.

El negoci de la neu no és senzill i Baqueira és, de fet, una de les poques estacions d’esquí privades que subsisteixen a Catalunya. De les deu estacions d’esquí alpí que hi ha, set són públiques: sis de la Generalitat (la Molina, Vall de Núria, Vallter 2000, Port Ainé, Espot Esquí i Boí Taüll) i una de l’Ajuntament de Lladorre (Tavascan). El motiu: moltes van anar fent fallida i van necessitar un rescat. Només segueixen en mans privades Masella, Port del Comte i l’esmentada Baqueira.

Carmen Cabezas, presidenta de Turisme de la Seu, opina que amb els Jocs es podria donar a conèixer el Pirineu a escala internacional “i augmentar així el turisme”. En la seva opinió, es podria aconseguir més internacionalització dels visitants que venen, més infraestructures, frenar el despoblament i crear llocs de treball.

El turisme i el despoblament són, de fet, dos dels temes clau. I estan interrelacionats. Segons Laia Blasi, als Alps hi ha una economia més diversificada –no tan dependent del turisme– justament perquè està més habitat. Les dades ho demostren. Els Jocs d’Hivern del 2026 es faran entre Milà i Cortina d’Ampezzo, una estació situada a la província italiana de Belluno. A Belluno hi viuen 55 persones per quilòmetre quadrat. A l’Alt Pirineu i Aran, en canvi, una quarta part: 13 persones per quilòmetre quadrat.

A Belluno, a més, hi segueixen tenint indústria. Allà va néixer Luxottica, avui la principal fabricant d’ulleres de sol del món, amb marques com Ray Ban i Persol. Al poble d’Agordo –a una altitud similar de la de la Seu d’Urgell– hi conserva una de les seves principals fàbriques.

Com a conseqüència, la població d’aquesta província s’ha mantingut estable durant l’últim segle. Tot i que hi ha hagut una davallada en les últimes dècades, no ha estat gaire pronunciada i avui dia hi viuen més de 200.000 persones, aproximadament les mateixes que el 1900.

En canvi, la població de l’Alt Pirineu i Aran suma ara 72.000 persones (menys de l’1% de la població catalana i el 0,6% del PIB, tot i ser una cinquena part del territori), amb un descens demogràfic d’un 31% respecte al 1857, quan van assolir el seu pic. L’única empresa industrial important és Taurus, amb seu a Oliana (Alt Urgell), que exporta a diversos continents i que el 2020 va facturar 219 milions.

Contra la despoblació

Laia Blasi sosté que aquestes comarques “no haurien de ser un monocultiu del turisme, però aquí s’ha deixat perdre tanta població que és difícil que les empreses s’hi vulguin instal·lar”. Per als partidaris dels Jocs, però, la millora d’infraestructures que es diu que hi hauria contribuiria a atreure més població.

“Si hi ha població hi ha diversitat”, explica Assumpta Codinachs, pagesa que fa dècades que cria vedella ecològica amb la marca Brunec. “I quan hi ha diversitat es creen necessitats: escoles, oficis... Una societat rica és una societat amb població. Quan hi ha població sorgeixen necessitats de tot. Però quan als anys 60 va començar a marxar gent d’aquí, tot això es va desequilibrar”. Codinachs creu que explicar que aquests Jocs es faran sense grans instal·lacions és “vendre fum”: “Què hi tinc a guanyar amb els Jocs com a persona que viu aquí, hi treballa cada setmana i treu vedella ecològica al mercat? Res” conclou.

Negoci
De les deu estacions catalanes, set són públiques actualment

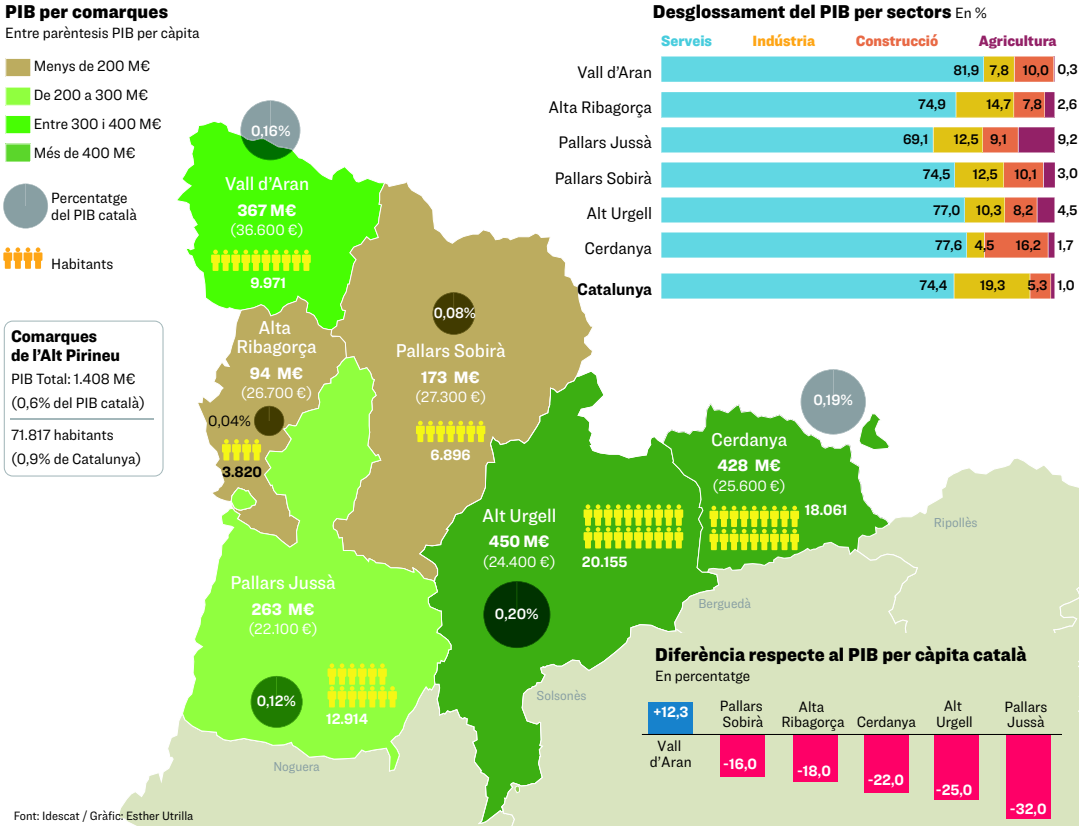
Despoblació
A la província italiana dels Jocs del 2026 hi viu tanta gent com fa un segle

La veu de les empreses

Pep Albós
BAQUEIRA BERET
“A Barcelona els Jocs van portar les rondes i l’obertura al mar. Tenir-los és una oportunitat”

Laia Blasi
ASSOCIACIÓ EMPRESARIS ALT URGELL
“Hem deixat perdre tanta població que és difícil que les empreses [no turístiques] vulguin venir”

RADIOGRAFIA ECONÒMICA DE LES COMARQUES DE L’ALT PIRINEU

Font: Idescat / Gràfic: Esther Utrilla

OLIMPISME

L'Alt Pirineu i Aran mira amb bons ulls els Jocs però reclama veure el projecte

A les dues comarques que serien seu de la candidatura, els Jocs es veuen com una oportunitat

Esquiadors a l'estació de la Molina, un dels espais que seria seu d'uns Jocs Olímpics al Pirineu. PERE VIRGILI

MARIA GARCIA
GIRONA

Sis comarques tindran a les seves mans la candidatura de Barcelona-Pirineus 2030. El Govern s'ha compromès a respectar el resultat de la consulta que farà, a finals de primavera, a la Vall d'Aran, el Pallars Jussà, el Pallars Sobirà, l'Alta Ribagorça, l'Alt Urgell i la Cerdanya. Entre els alcaldes d'aquests territoris hi ha disparitat d'opinions, però ara guanyen clarament dos posicionaments: o hi estan a favor o bé requereixen veure el projecte per poder opinar. "Seria una gran oportunitat perquè tot el món conegués el Pirineu i la Vall d'Aran", defensa l'alcalde de Naut Aran, César Ruiz-Canela (Convergència Democràtica Aranesa). "S'ha de tenir informació per poder opinar. No sabem res del projecte, si es faran inversions i quines seran. ¿Les podrà escollir el territori?", es pregunta el batlle d'Alp, Carles Adserà (Endavant Cerdanya).

La Cerdanya i la Vall d'Aran, de fet, serien les dues comarques escollides per ser seu olímpica en cas del triomf de la candidatura dels Pirineus. A la Vall d'Aran, tots els ajuntaments aposten per presentar la candidatura perquè hi veuen més avantatges que no pas inconvenients. "Quins contres hi ha? Jo només hi veig pros", assegura contundent Ruiz-Canela. Per a l'aranès, les olimpíades d'hivern serien "una bona manera de motivar els esportistes i els joves", a més d'"una promoció bestial". Ara bé, deixa clar que no estaria d'acord en "fer infraestructures molt costoses, que després quedaran obsoletes i sense cap mena d'ús".

A la Cerdanya, per la seva banda, els representants polítics tenen més dubtes. A l'últim consell d'alcaldes es va acordar que es demanaria més informació abans de decidir el seu posicionament, amb el vot d'11 de les 17 alcaldies. Un dels que va optar per aquesta opció va ser Adserà. Al seu municipi hi ha l'estació d'esquí de la Molina i ni tan sols saben quines proves s'hi faria. "He sentit que potser farien la prova de velocitat aquí, però preguntes i ningú en sap res. Va venir la consellera Vilagrà a l'estiu, ens van dir que ens passarien un dossier, però ara com ara encara no ens han enviat res", lamenta.

Vall d'Aran
En aquesta comarca, que seria seu dels Jocs, és on hi ha més suport a la proposta

El Govern va assegurar que l'organització dels Jocs formaria part d'un pla de desenvolupament integral per a les comarques del Pirineu i Aran, que abraçaria els àmbits econòmic, social i ambiental. Per a Ruiz-Canela, aquest anunci és un motiu més per estar-hi a favor. "És una oportunitat per millorar vies de comunicació com la N-230 i per fer inversions que beneficiaran totes les comarques del Pirineu", afirma.

Adserà hi coincideix, però recorda que els municipis haurien de participar en les taules de treball de l'organització dels Jocs per poder proposar les actuacions que siguin millors per al conjunt dels veïns. "Volen fer inversions que durin en el temps i que no quedin en desús. Som la gent d'aquí els que sabem millor què necessitem, tots els alcaldes tenim propostes, però entenc que no les han previst perquè ningú ens les ha preguntat", subratlla l'alpenc.

En les últimes setmanes, diverses veus han apuntat que els Jocs Olímpcs d'Hivern podrien servir per accelerar el desdoblament de la línia R3 de tren Barcelona-Vic-Puigcerdà, que és una de les reivindicacions històriques de tot el territori. Els plans actuals marquen que el 2030 tot just s'acabarà el tram entre Centelles i Vic (planificat entre el 2026-2030), després d'iniciar els tràmits del tram Parets del Vallès-la Garriga a finals de l'any passat. "Hi ha inversions, com la de la R3, que si no les decidim i planifiquem ara és impossible que arribin a temps pels Jocs Olímpics", assenyala Adserà.

Pel que fa a les veus que critiquen que amb celebracions olímpiques només es perpetua el model turístic, que és la principal font d'ingressos del Pirineu, l'alcalde aranès creu que s'han de separar els debats. "Una cosa és si volem celebrar els Jocs, i l'altra és si s'hauria de diversificar l'economia i quines polítiques s'haurien d'impulsar per aconseguir-ho", opina.

Reunions per posicionar-se

Els dos alcaldes, tot i discrepar en alguns aspectes, coincideixen totalment en un punt que defensen de forma aferrissada: abans de la consulta, la ciutadania ha de tenir tota la informació per poder prendre una decisió. "Està molt bé preguntar, però la gent necessita unes mínimes directrius de què s'hi farà, on i com, per poder decidir", recalca Adserà. I Ruiz-Canela afegeix que s'hauria d'ampliar la votació a la resta de comarques pirinenques. "No té sentit que es voti a Barcelona o les Terres de l'Ebre, ho ha de decidir la gent d'aquí. Però el Ripollès, el Berguedà i el Solsonès també hi haurien de ser, formen part del Pirineu", subratlla.

A la resta de comarques que estan cridades a les urnes, també hi ha dubtes. Al Pallars Jussà, l'Alta Ribagorça i l'Alt Urgell els alcaldes es reuniran els pròxims dies per parlar-ne, ja que hi ha diversitat d'opinions i volen consensuar una postura. En canvi, al Pallars Sobirà tots els batlles hi donen suport, excepte l'Ajuntament de Baix Pallars, on sis dels set regidors van posicionar-s'hi en contra.

L'antic trampolí de Font de Canaleta, a la Cerdanya. PERE VIRGILI

OLIMPISME

Vancouver i Sapporo, les dues grans alternatives als Jocs del 2030

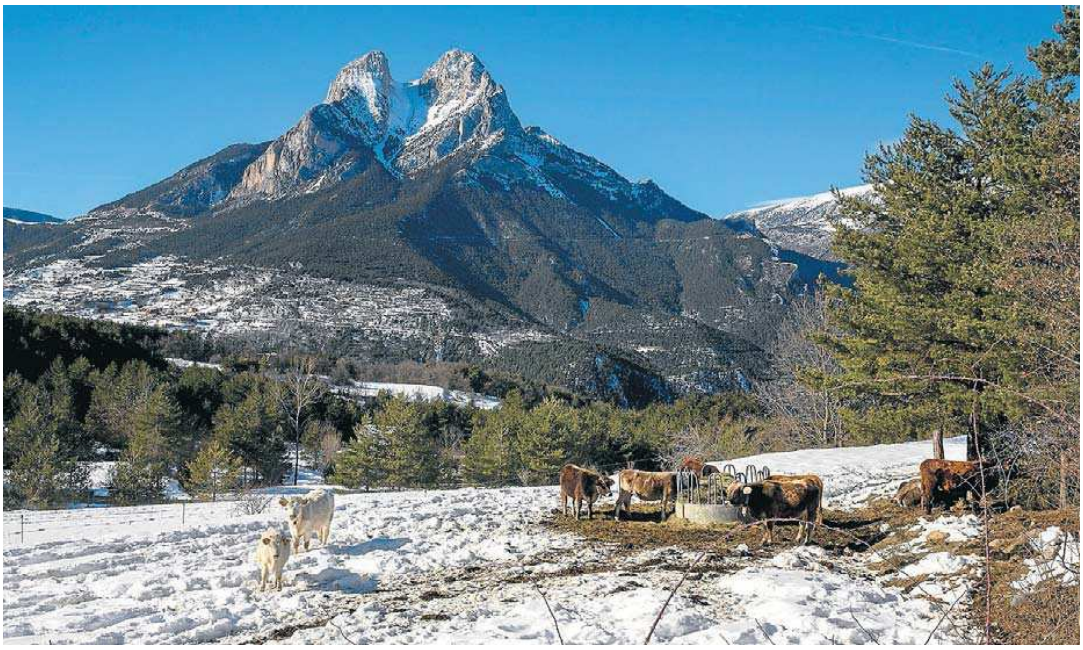
T.P.
BARCELONA

El Comitè Olímpic Internacional s'ha donat com a data límit per decidir la seu dels Jocs del 2030 el mes de març. Si inicialment la seva idea era anunciar la seu durant el congrés d'aquest any coincidint amb els Jocs d'Hivern de Pequín, ara s'ha donat temps fins al congrés del 2023 a l'Índia. Tot un any de coll en què les diferents candidatures hauran de mostrar el seu informe tècnic per seduir el COI. Dins de la precandidatura dels Pirineus s'admet que les altres propostes provenen de zones amb una gran tradició en els esports de neu i ja tenen unes instal·lacions a punt del tot, però confien poder defensar el seu projecte davant de les dues grans rivals, Vancouver (Canadà) i Sapporo (Japó).

La candidatura canadenca és la més completa. Malgrat que diferents enquestes detecten que entre el 50% i el 60% de la població està en contra d'organitzar la cita, aquesta candidatura ja té totes les instal·lacions fetes, perquè va ser seu dels Jocs del 2010. Vancouver seria la seu dels Jocs on s'estalviaria més, d'acord amb la imatge *low cost* que vol oferir el COI, però donar a la mateixa ciutat dos Jocs en 20 anys no acaba de convèncer. La capital de l'illa japonesa de Hokkaido, Sapporo, també presenta un projecte complet, que només demanaria renovar les instal·lacions dels Jocs del 1972, però bona part de la població japonesa s'hi oposa després de veure els milions invertits i perduts en els Jocs d'Estiu d'ara fa un any. A més, serien els tercers Jocs d'Hivern a l'Àsia dels quatre últims, després dels de Corea del Sud del 2018 i els de la Xina del 2022. Una alternativa seria Salt Lake City (Estats Units), que encara no ha fet oficial si presenta candidatura per als Jocs del 2030 o decideix apostar per la cita del 2034.

La ciutat canadenca de Vancouver. AOLIN CHEN / GETTY

El massís del Pedraforca en una imatge d'arxiu. Al Berguedà segueixen atents el destí dels Jocs Olímpics. CRISTINA CALDERER

Ripollès, Berguedà i Solsonès també demanen tenir-hi veu

Volen participar en la tria d'inversions després de quedar fora de la consulta

M.G.
GIRONA

"Una part de la Molina és al Ripollès, que té algunes de les muntanyes més altes de Catalunya. Dir que la comarca no és del Pirineu és posar-se una bena als ulls i no veure la realitat". Són les paraules del president del Consell Comarcal del Ripollès, Joaquim Colomer (JxCat), que expressen el malestar dels veïns tant d'aquesta comarca com del Berguedà i el Solsonès. Tots ells la setmana passada van rebre com una galleda d'aigua freda que el Govern els exclogués de la consulta sobre els Jocs Olímpics d'Hivern.

Les tres comarques lamenten que, a banda de tenir estacions d'esquí i pics de més de 2.500 metres, també es veurien afectades per la celebració olímpica i posen d'exemple les retencions i cues que cada cap de setmana d'hivern es registren en carreteres com la C-16. Així mateix, es queixen de la manca d'informació: ningú els ha explicat ni presentat cap projecte concret, més enllà d'eslògans i declaracions generals.

A principis de setmana, l'alcalde de Berga, Ivan Sànchez (CUP), va assegurar que organitzarien una consulta "extraoficial" perquè els veïns puguin dir-hi la seva, després que el Govern no els inclogués entre els territoris amb poder de decisió. Però per al president del Consell Comarcal del Berguedà, Josep Lara (JxCat), "és una proposta que s'hauria d'elaborar més a fons, perquè una consulta, si no és vinculant, no té gaire sentit". Tot i això, Lara sí que creu que el Govern hi hauria d'haver inclòs el Berguedà, perquè "per proximitat" els afectaria un esdeveniment d'aquestes característiques.

En canvi, per a Colomer no se n'hauria d'organitzar cap. "El Govern hauria de tenir una postura molt clara i defensar un projecte d'aquesta envergadura, i més davant la possibilitat que afavoreixi comarques que sempre han estat menystingudes. No s'hauria de fer cap consulta", sosté. Des del Solsonès, el representant del Consell Comarcal, Joan Subirana (ERC), es posarà en contacte amb Berga per conèixer el seu plantejament, perquè considera que també s'hauria de preguntar als solsonencs. Ara bé, per a Subirana s'està desviant el focus del que, a parer seu, hauria d'estar al centre del debat: "Més que parlar de si vota una comarca o l'altra, hauríem de parlar dels pros i contres de tirar endavant els Jocs".

Escenaris oberts

De les tres comarques, l'única que té el posicionament definit és el Ripollès: "Després de les converses amb alcaldes i càrrecs electes, hi estem completament a favor", assegura el president del Consell Comarcal. En canvi, al Solsonès i al Berguedà encara no han decantat la balança. Lara indica que la setmana vinent tenen consell d'alcaldes amb aquest únic punt sobre la taula. I al Solsonès estan analitzant el format de decisió: si fan una assemblea amb els membres d'ERC o si hi sumen també el consell d'alcaldies. "Estem buscant la fórmula per tenir el debat amb el màxim de veus", assenyala Subirana. Sigui quin sigui el resultat de les reunions, les tres comarques se sumen a les múltiples veus que reclamen concreció en el projecte. "No sabem ni on es farà, si a Catalunya, si a l'Aragó, si a Saragossa, si a Barcelona. No crec que ningú pugui votar una cosa que no se sap ni on es farà", opina el president del Ripollès.

Ripollès
La posició de la comarca és la d'estar a favor dels Jocs Olímpics d'Hivern

Consulta
L'alcalde de Berga parla d'organitzar, si cal, una consulta extraoficial

Els tres representants tenen també una llista de possibles inversions i de greuges al territori –com la manca de fibra òptica i cobertura, el desdoblament de la R3 o les millores a la C-16– que es podrien desencallar amb els Jocs. Per això subratllen que és imprescindible que les comarques del Pirineu formin part de la taula de treball i que tinguin veu i vot a les reunions. "Si estem a la taula podrem proposar i serà la manera de saber quin abast tindrà el projecte, si les promeses estan al dia o si es van complint els terminis acordats", recorda el solsoní.

Així mateix, les tres comarques reclamen, una vegada més, que el Govern les escolti. "Malauradament, no se'ns ha tingut en compte i hem de poder dir-hi la nostra. Perquè és des del territori que coneixem quines són les actuacions que més necessitem", recalca Lara.

El Govern veu "dificultats" jurídiques en la consulta dels Jocs

Un informe d'Exteriors avisa que la jurisprudència del TC complica la convocatòria i alerta del risc d'impugnació

CESC MAIDEU / NÚRIA ORRIOLS
BARCELONA

El Govern va anunciar el 22 de gener, de manera oficial, que farà una consulta "vinculant" a la primavera sobre els Jocs Olímpics d'Hivern i que hi estaran cridats a votar els ciutadans de més de 16 anys de les comarques de l'Alt Pirineu i Aran –el Pallars Jussà, el Pallars Sobirà, l'Alta Ribagorça, l'Alt Urgell, la Cerdanya i la Vall d'Aran–. Ara bé, la consellera de la Presidència, Laura Vilagrà, ho va anunciar malgrat que hi ha un informe jurídic del departament d'Exteriors –el que ha d'organitzar la consulta–, al qual ha tingut accés l'ARA, que alerta de les "dificultats" per fer aquesta convocatòria. Avisa que la jurisprudència del Tribunal Constitucional –sobretot arran del Procés– complica la possibilitat de consultar la població de manera general –ja sigui en l'àmbit local o nacional– i alhora adverteix del risc que la consulta acabi als tribunals si s'exclou una part de la ciutadania de la decisió sobre l'esdeveniment esportiu.

L'informe data del 12 de gener i està elaborat per l'assessoria jurídica del departament d'Acció Exterior, que és qui té competències en matèria de processos electorals i que ha d'organitzar la consulta dels Jocs d'Hivern. Està sol·licitat per la subdirecció general de Processos Electorals i Democràcia Directa i demana que s'analitzi l'opció de fer aquesta convocatòria en el marc de la llei 10/2014 en la modalitat de les consultes no referendàries. Una norma que diu de manera explícita que els resultats dels processos de participació ciutadana "no són vinculants", malgrat que l'executiu l'entén com a tal.

Situació
Des de Presidència asseguren que la consulta es farà "tant sí com no" malgrat l'informe

El document comença fent una anàlisi del marc jurídic actual i de la jurisprudència del Constitucional en matèria de consultes. Primer, té en compte que amb la interpretació que ha fet el TC la Generalitat no té capacitat per organitzar referèndums, perquè queda reservada per a l'Estat. Per tant, analitza la possibilitat de fer una consulta sobre els Jocs Olímpics en el marc de la llei de consultes no referendàries, aprovada el 2014 per fer el 9-N, i deixa constància que això és "complex" i té limitacions: no es pot consultar el cos electoral –és a dir, el conjunt de ciutadans més grans de 18 anys, que voten en unes eleccions municipals o autonòmiques– perquè això està reservat a l'Estat, ni tampoc un col·lectiu més ampli de població que inclogui el cens. L'exemple més clar, cita, va ser per a la consulta del 9-N: el TC va considerar que era un referèndum encobert –i, per tant, inconstitucional– entre altres coses perquè estaven cridats a votar els més grans de 16 anys i residents de la UE o de països estrangers. És a dir, una bossa de ciutadans que incloïa el cens electoral i de la qual es podia deduir l'opinió dels que s'expressen en unes eleccions.

Els consellers del Govern, liderats pel president, Pere Aragonès, en una reunió recent del consell executiu al Palau de la Generalitat. RUBÉN MORENO / GENERALITAT

És per això que, per determinar si la consulta sobre els Jocs Olímpics és legal o no, la clau és qui vota. "És la configuració del col·lectiu cridat a participar l'element determinant per valorar si la consulta sobre la candidatura a uns Jocs Olímpics és una consulta que s'adequa al marc constitucional i estatutari o si comporta una vulneració constitucional al configurar-se materialment sota l'aparença d'una consulta no referendària un veritable referèndum", afirma l'informe jurídic.

Tenint en compte que el Govern vol delimitar la votació a les comarques de la vegueria de l'Alt Pirineu i Aran, l'assessoria jurídica de l'executiu demana que es justifiqui molt bé per quin motiu només es considera aquesta població com a col·lectiu afectat i no altres llocs "amb un criteri objectiu i clarament delimitat" i que compleixi amb la "igualtat" entre els ciutadans i la "no discriminació". En aquest sentit, l'informe sentencia: "El decret hauria de justificar per què només és cridada a participar la població d'aquests territoris del Pirineu, especialment en una consulta sobre una candidatura que es defineix com a Barcelona-Pirineus". De moment, l'argument que ha verbalitzat el Govern és que votaran els territoris "on passaran els esdeveniments" o les comarques amb un "impacte positiu més gran". En tot cas, l'informe afegeix que encara que es pogués justificar el cens caldria assegurar-se que la consulta es fa en un grup de població que no coincideix amb cap cos electoral –tampoc amb el de les eleccions municipals– i argumentar que es tracta d'un sector de la població que comparteix qüestions econòmiques o socials. Recomana, doncs, que es consulti per comarques, ja que la seva població no vota directament a les eleccions –els consells comarcals s'escullen de manera indirecta després dels comicis locals–, però planteja el problema de l'Aran: hi ha comicis directes al Consell General, de manera que en aquest cas s'hauria de trobar una altra fórmula. Malgrat tot això, fonts de Presidència consultades per l'ARA asseguren que la consulta "es farà tant sí com no", siguin quins siguin –diuen– els dubtes jurídics. Tot i això, el Govern no concreta com es farà: fonts del departament d'Exteriors expliquen que l'informe jurídic és la "base" per començar a parlar amb el departament de Laura Vilagrà sobre com es vol fer el procés de participació ciutadana i que l'objectiu és blindar-lo jurídicament per evitar impugnacions.

Advertiment
L'informe indica que qualsevol ciutadà exclòs de la votació pot anar als tribunals

Impugnació?

Davant d'aquestes dificultats jurídiques, sobretot per decidir qui vota, l'informe avisa que "no es pot excloure la possibilitat d'una impugnació del decret de convocatòria, no només per part del govern de l'Estat, sinó també per tota persona que considerés que la convocatòria lesiona els seus drets o interessos". És a dir, de qualsevol ciutadà que cregui que els Jocs l'afecten i, per tant, que també s'hi vol pronunciar. Cal tenir present que, després que l'executiu anunciés l'àmbit territorial de la consulta, ja han sorgit moviments al Solsonès, el Berguedà i el Ripollès reclamant que se'ls deixi votar.

On l'informe no veu cap problema és en l'objecte de la consulta, és a dir, els Jocs d'Hivern, perquè la Generalitat té competències en esport.

¿Amb aquest document a la mà, el Govern farà una consulta amb tots els ets i uts o buscarà formes alternatives? Aquesta és una pregunta que encara no té resposta. Com moltes altres que queden per resoldre sobre els Jocs.